

Reykjavík, 17. febrúar 2021
BRÓ/es

Efni: Umsögn Orku náttúrunnar um frumvarp til laga um breytingu á raforkulögum nr. 65/2003, með síðari breytingum, og lögum nr. 75/2004 um stofnun Landsnets hf., með síðari breytingum (skilgreiningar, forsendur tekjumarka, raforkuöryggi, varaafli, eignarhald flutningsfyrirtækisins o.fl.).

Orka náttúrunnar (ON) hefur haft ofangreint frumvarp til skoðunar og vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum, almennt og við einstakar greinar:

Almennt veltir ON því fyrir sér hvort að í fram komnu frumvarpi sé ekki farið of nákvæmlega í útfærslu á efnisatriðum, sem frekar ættu heima í reglugerð, eins og t.d. í 7. gr. frv., um skilgreiningu rekstrarkostnaðar.

Í 1. gr. um markmið raforkulaga telur ON að taka ætti fram að markmið sé að efla neytendavitund á markaðnum – þ.e. tryggja að neytendur verði upplýstari um stöðu sína og rétt sinn til að velja sér raforkusala.

ON gerir athugasemd við skilgreiningu 2. gr. frv. á varaafli og bendir á að skilgreiningin á í raun við um reiðuafl. Varaafli er afl sem kerfisstjóri þarf að hafa aðgang að við óvenjulegar aðstæður, þega reiðuafl er óaðgengilegt.

Í 4. gr. er vísað til „stjórnarmanna“ og „starfsmanna“. ON leggur til að í lögnum í heild verði gætt kynjahlutleysis í orðavali og að „stjórnarfolk“ og „starfsfolk“ verði notað í stað framangreindra orða.

Varðandi 7. gr. bendir ON á að óljóst virðist hvað teljist vera stórar nýjar fjárfestingar, þ.e. hvar mörkin milli stórra og minni fjárfestinga liggja. Einnig virðist óljóst hvar rekstrarkostnaður vegna nýrra fjárfestinga á að liggja, þ.e. hvort að hann telst til viðbótarrekstrarkostnaðar skv. c. lið eða viðráðanlegs rekstrarkostnaðar skv. a. lið.

Varðandi rannsóknar- og þróunarkostnað bendir ON á að eignastofn Landsnets er þrískiptur; fyrir stórnotendur, fyrir dreifiveitur og svo sameiginlegur hluti, sem nýtist bæði stórnotendum og dreifiveitum. Skilgreina þarf að hvaða hluta eignastofnsins rannsóknar- og þróunarverkefni snúa. Þróunarkostnaði vegna eins hluta verði þannig ekki dreift á alla hluta eignastofnsins, heldur einungis þann hluta sem kostnaðurinn beinist að.

Varðandi 9. gr. frv. bendir ON á að viðskiptavinir Landsnets ættu að geta kallað eftir úttekt Orkustofnunar og hagræðingarkröfu þegar og ef Landsnet nær ekki markmiðum um skilvirkni í rekstri .

ON leggur til að við 13. gr. frv., sem breytir 12. gr. a. raforkulaga verði bætt útfærslu á heimild til beintengingar við virkjun. Skýra þarf heimildir til að veita afslátt af flutningsgjaldi, þannig að skýrt sé að afslátturinn geti orðið allt að 100%, þannig að ekki sé greitt flutningsgjald þegar viðkomandi starfsemi hefur enga tengingu við flutningskerfið og nýtur engrar þjónustu þess. Þá sé einungis greitt fyrir kerfisþjónustu og einnig gæti verið eðlilegt að viðkomandi aðilar greiði eftirlitsgjald skv. 31. gr. laganna, þar sem Orkustofnun kemur að málum er varða beintengingar við virkjun.

ON telur að stuðla ætti að sem mestri fullnýtingu auðlinda með því að gera notendum sem í framleiðslu sinni er algjörlega háðir því að fá aðrar afurðir jarðhitavirkjunar en aðeins raforku, sbr. 6. mgr. 12. gr. a í raforkulögum, en ná ekki stórnotendaviðmiði, kleift að fá, án greiðslu flutningsgjalds heimild til beintengingar við virkjun. ON er ljóst og þekkir dæmi þess, að krafa um greiðslu flutningskostnaðar til Landsnets getur haft úrslitabýðingu um afkomumöguleika frumkvöðlaverkefna, t.d. framleiðslu rafeldsneytis og föngun og förgun koltvísýrings úr andrúmslofti, sem vilja nýta alla þá auðlindastrauma sem koma frá blönduðum jarðvarmavirkjunum. ON er kunnugt um að Landsnet hefur sjálft í umsögnum til Orkustofnunar um leyfisumsóknir um beintengingar við virkjanir bent á að skýra þurfi heimildir 12. gr. a í raforkulögum um það efni.

Varðandi 15. gr. frv. bendir ON á að jöfnunarorka er ekki keypt á markaði eða boðin út. Hún er afleiðing af viðskiptum og röngum spám en er ekki keypt sérstaklega inn, heldur er greiðsla sem er afleiðing af viðskiptum og á því ekki heima í upptalningu nýs 3. tl. 3. mgr. 16. gr.

Varðandi 26. gr. frv. bendir ON á að skilgreina þarf tilgang varaafis. Á það að vera til að bregðast við bilunum eða sem viðbót við kerfi þar sem flutningsgeta er ekki næg eða til að bregðast við orkuskorti? Þá er bent á að inn í setninguna „að tryggja að fullnægjandi varaafli sé til staðar til að bregðast við áföllum í raforkukerfinu,“ ætti einnig að koma „...og til reiðu“, þannig að ákvæðið orðist svo:

*Orkustofnun skal hafa yfirsýn og eftirlit með tiltæku varaafli raforku í landinu. Í reglugerð skal nánar kveðið á um eftirlitsheimildir og úrræði Orkustofnunar til að tryggja að fullnægjandi varaafli sé til staðar **og til reiðu** til að bregðast við áföllum í raforkukerfinu, viðmið til grundvallar ákvörðunum um varaafli og skiptingu kostnaðar milli flutningsfyrirtækis og dreifiveitna.*

Varðandi kafla 3.2 í greinargerð með frumvarpinu bendir ON á að ekki er ljóst hvernig með verður farið ef raunkostnaður vegna framkvæmda verður mikið hærri en áætlanir kveða á um. Umfjöllun um eftirfylgni og kostnaðareftirlit vantar. Óeðlilegt að kostnaður geti farið langt umfram áætlun og haft þannig áhrif á flutningskostnað til hækkunar frá því sem ráð var fyrir gert, en það gæti verið afleiðing þess að vera með kerfisáætlun annað hvert ár í stað árlegrar kerfisáætlunar. Lengri tími líður milli endurskoðunar kerfisáætlunar en verið hefur og því er minni möguleiki á að grípa í taumana ef kostnaður við framkvæmdir fer úr böndunum.

Virðingarfyllst,

Berglind Rán Ólafsdóttir, framkvæmdastýra